

MAGASINET GRIS

Management er vigtigst for succes med løse søer

Høj pattegriseoverlevelse ved løse søer afhænger først og fremmest af godt management. Den samme so har sjældent høj pattegrisedødelighed flere kuld i træk.

NYT FRA

SEGES
 INNOVATION

Af Camilla Munk Asmussen,
seniorkonsulent, Vivi Aarestrup
Moustsen, chefforsker,
Seges Innovation

I fremtiden er alle søer løsgående i farestalden. En øget pattegrisedødelighed hos de løsgående diegivende søer har tidligere været en barriere for implementering. Det er vigtigt for Seges Innovation at bidrage til at reducere pattegrisedødeligheden ved løse søer. To indsatsar har her været dels at samle fællestræk fra besætninger, som har haft løse søer i farestalden i en længere periode og dels at analysere data fra søer, som har været løse i gentagne diegivninger.

Hvad siger personalet?

Samlet peger en spørgeundersøgelse på, at høj pattegriseoverlevelse ved løse søer først og fremmest afhænger af mana-

gement, herunder opmærksomhed på risikosøer og konsekvent gennemførelse af de daglige rutiner.

Årsager til pattegrisedødelighed

Respondenterne vurderede, at de vigtigste årsager til høj pattegrisedødelighed er syge søer, lav fødselsvægt, lav mælkeproduktion og ældre søer. Lange faringer og varme perioder blev også fremhævet som væsentlige risikofaktorer. Samtidig vurderede de fleste respondenter, at problemer med høj dødelighed typisk er koncentreret omkring enkelte søer eller kuld frem for hele besætningen.

Repræsentativ spørgeundersøgelse

Et fællestræk ved svarene var, at de pegede på, at godt management har større betydning for pattegriseoverlevelsen end selve staldsystemet. De fleste respondenter havde arbejdet med systemet i mere end fem år og havde dermed betydelig erfaring med løse søer i farestalden. Undersøgelsen omfattede 20 besætninger, som tilsammen havde over halv-

delen af de danske stipladser til løse diegivende søer.

Hvad siger søerne?

I forlængelse af spørgeundersøgelsen blev produktionsdata fra seks besætninger med løse diegivende søer analyseret. Analyserne bekræftede udsagn fra spørgeundersøgelsen om, at pattegrisedødeligheden kun var høj ved nogle søer - ikke alle.

Analyserne viste også, at disse søer med en højere pattegrisedødelighed i ét kuld ikke i højere grad blev udsat. Det gjorde det muligt at følge de samme søer gennem flere kuld og undersøge, om det var de samme søer, der gentagne gange havde to el-

Rolig omgang med søerne fremhæves som værende afgørende for høj pattegriseoverlevelse.
Foto: Seges Innovation

ler flere dødfødte og døde under diegivningen. Det viste sig ikke at være tilfældet, da søer med to eller flere døde pattegrise i ét kuld ikke nødvendigvis havde to eller flere døde i det næste kuld. Det var derfor ikke muligt på forhånd at udpege søer med vedvarende høj pattegrisedødelighed. På samme måde var det ikke udbredt, at de samme søer både havde to eller flere dødfødte grise og to eller flere døde pattegrise i die-

God adgang til tyveret er en af fordelene ved løse søer i farestalden.
Foto: Seges Innovation

Klumme

givningsperioden.

Der var dog nogle fælles kendetegn ved kuld med høj dødelighed. Søerne var typisk ældre, fra 3. kuld og op efter, og de havde mange totalfødte grise. Resultaterne understøtter derfor respondenterne vurdering af, at indsatsen bør rettes mod de aktuelle risikosøer og risikokuld – og mindre i forhold til soens tidligere resultater.

I praksis betyder det, at særlig opmærksomhed bør rettes mod ældre søer med store kuld omkring faring og i de første levedøgn. Her kan ekstra overvågning, hurtig hjælp til svage grise og konsekvent gennemførelse af de daglige rutiner være afgørende for pattegriseoverlevelsen. Dette stemmer også godt overens med spørgeundersøgelsen, se faktaboks.

Rutiner, der øger pattegriseoverlevelsen

- De 20 respondenter pegede på de samme rutiner i forhold til at sikre høj pattegriseoverlevelse. Det var ro i farestalden, fokus på soens sundhed, god håndtering omkring faring samt intensiv overvågning af nyfødte pattegrise. Hurtig hjælp til svage grise, sikring af råmælksoptagelse og velfungerende ammesostrategier blev også vurderet som vigtige.

Når økonomien er presset, skal foderet regnes efter

Situationen er alvorlig. Afregningen ligger på et lavt niveau, og for mange producenter er fremstillingsprisen højere end afregningen. Derfor er det nødvendigt at se på de håndtag, man selv kan dreje på. Et af de vigtigste er foderet. Det kan ikke alene lukke hullet mellem afregning og omkostninger, men det fylder så meget, at selv mindre justeringer kan mærkes.

Tina Sødning,
afdelingsleder,
Seges Innovation

Når forholdet mellem foderpris og afregning ændrer sig, bør normniveauet tages op igen. Fodernormen er ikke en fast størrelse, men bør afspejle den aktuelle økonomi og den enkelte besætnings produktionsniveau.

I Seges Innovation laver vi foderafprøvninger, blandt andet på Forsøgsstation Grønhøj. De danner grundlag for de normbefalinger, vi løbende reviderer med målet om at finde det økonomisk optimale niveau. Normerne bygger på gennemsnitspriser over flere år og passer derfor til de fleste situationer, men ikke nødvendigvis alle.

Når prisen på grise eller foder flytter sig, flytter det økonomiske optimum sig også. Det samme gælder fra besætning til besætning. Derfor kan det være relevant at regne på, om slagtegrisene skal fodres ét eller to normniveauer lavere i protein og aminosyrer for at reducere foderomkostningen.

Lavere normniveauer skal dog vælges med omtanke. Kommer man for langt ned i protein, kan risikoen for blandt andet halebid stige. Ændringer bør derfor følges tæt, så en besparelse ikke skaber nye problemer i stalden.

Beslutningen bør træffes ud fra egne nøgletal. Foderudnyttelse og foderpris varierer mellem besætninger og har betydning for den optimale norm. Blandingsberegneren i Klimafoderdatabasen kan bruges til at se, om et andet normniveau samlet set giver bedre økonomi.